

Ebeltoft i sin Tid har udtalt om disse umaadelige Midler; han tænkte sig, at denne Landarbejderreform vilde blive saa omfattende, at ikke en Gang store Besparelser i Statsudgifterne, ikke en Gang en Formue- og Indkomstskat vilde være tilstrækkeligt. Jeg skal nævne, at ogsaa det Parti, hvortil den højtaerede Landbrugsminister hører, er fremkommet med Udtalelser, der gaa i lignende Retning. Hvis man ser efter i Toldkommissionens Betænkning — ja, nu har jeg den ikke liggende hos mig, men hvert af de ærede Medlemmer vilde kunne finde ved at slaa efter, at Flertallet, altsaa Højre, fremsatte en bestemt Kritik af at lade Statsindtægterne gaa ned, og udtaler netop der, at der staar store sociale Reformers paa Dagsordenen, som vilde kræve betydelige Udgifter, og som en af dem nævner Højre-Flertallet i Toldkommissionen en Landarbejderlov. Altsaa, saavel fra Højre som fra moderat Side og fra Venstre har man stadig været enig om, at naar vi en Gang skulde løse Landarbejderspørgsmaalet og løse det paa denne Maade med Jord til Landarbejderne, vilde det blive en saa stor, saa omfattende og betydningsfuld Reform, at man ikke maatte lade sig skræmme tilbage fra at anvende Millioner derpaa, og vi foreslaa en Anvendelse af Statens Midler, der kun vil betyde en reel Udgift af knap en Million. Jeg tror ikke man kan sige, at vi have taget Munden for fuld, jeg tror ikke, at man fra det ærede Medlems for Grenaa's Side med Rette kan sige, at vi stille uopnaaelige Krav til Statskassen. Naar vi have forelagt dette Forslag, kunne vi sige, at vi til en vis Grad have været besjælede af Frygt for, at man tilsidst skulde behandle dette store Spørgsmaal om Jord til Landarbejdere saa ofte, trække Forhandlingerne saaledes ud, at man til sidst glemte sit Udgangspunkt, saaledes at det hele til sidst blev saa smaat, isaa intetsigende, at det ingen Ting var værd. Nu kan man sige: saa vil det hurtig opdages. Jeg tror dog, at man skal være forsigtig med at løse en Reform, hvorom der har været talt saa længe, der har været Genstand for saa store Debatter, hvorom der har været nedsat en Statskommission, ved at give den en saa ringe Skikkelse, at den bliver en Skuffelse, thi det kunde være, at man saa vilde sige: det er slet ikke den Vej, vi skulle. Her vil jeg særlig sige til de ærede Medlemmer af dette Ting, som ere Landbrugere: lad ikke Landarbejderne lide en Skuffelse paa dette Omraade, lad os ikke

vedtage en Lov, der er af saa ringe Omfang og betyder saa lidt, at den vil medføre almindelig Skuffelse blandt Landarbejderne; thi saa vilde mange af dem sige: det er jo heller slet ikke den Vej, vi skulle, det vil ikke blive til noget. De vilde vende sig en anden Vej hen, se til Byarbejderne, se, hvorledes de ere naaede frem, de vilde danne Fagforeninger, kræve Arbejdslønnen sat op, kræve mindst 3 Kr. i Dagløn. Jeg siger: der er en Fare heri, saa jeg vil bede særlig de ærede Medlemmer af dette Ting, der ere Landejendomsbesiddere, erindre sig, at hvis dette Spørgsmaal om Jord til Landarbejderne ikke løses paa en Maade, der virkelig betyder noget, vilde Landarbejderne — og jeg siger: med Rette — selv søge, saa vidt de ere i Stand dertil, at løse det sociale Spørgsmaal paa Landet og søge at løse det paa samme Maade, som Byarbejderne i alt Fald til en vis Grad have løst det, ville søge at fremme deres Kaar ved at forlange højere Løn, og da vilde mange Landbrugere sige, at saaledes som Landbruget staar for Øjeblikket, ere de ikke i Stand dertil. Detaillerne i den Kritik, det ærede Medlem for Grenaa fremsatte, skal jeg overlade Ordføreren at svare paa; kun skal jeg gøre et Par enkelte Bemærkninger. Det ærede Medlem for Grenaa mente, at det var ganske uforvarsligt — det var ret uforvarsligt, sagde han i hvert Fald — at vort Forslag gik ud paa, at Landarbejderne ikke selv skulde tilskyde noget. Jeg vil dog sige, at vil man have de fattigste, de mest ubemidlede med der, da gælder det om ikke at stille Krav til dem ud over dem, som vi stille, og som ikke ere saa ganske smaa. De skulle fyldestgøre en hel Række Betingelser, de skulle have Vidnesbyrd om at være ædruelige, flittige, paalidelige Mænd, de skulle skaffe Garanti for, at de kunne udrede det første halve Aars Afgift osv. De Betingelser, vi stille fra vor Side, ere f. Eks. større end de Betingelser, som det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (P. Christensen) i sin Tid var med til at foreslaa; de Betingelser, der bleve opstillede i hans Forslag, vare ikke saa store som dem, vi nu fra vor Side stille her. Det ærede Medlem for Grenaa mente, at der var en vis Uklarhed i Affattelsen af vort Forslag; thi man var ikke ganske klar over, om det var et Ejendomsforhold eller et Brugsforhold. Jeg skal villig indrømme, at der er en vis Uklarhed paa dette Punkt, og det er ganske naturligt; thi det er jo et helt nyt Forhold, vi komme ind i, og ikke en Gang det danske